

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az Udvarhelymegei Jegyzői-Egylet* hivatalos közlönye.
Előfretési árak:
éves évre 8 kor. fél éves 4 kor. negyed éves 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legelső számban számítanak. Nyiltér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap.
A hirdetés és nyiltér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A kibontakozás felé.

Székelyudvarhely, febr. 29.

Most már konstatálhatjuk: az alispán-választás megsemmisítésének nyomán kelt biob-hirek az egész vármegye közönségét alármíroz-ták. A nyomában kelt visszatetszés impouáló mértékben jelentkezik s a vármegye minden részében keletkezett világosság élénk fénybe helyezi azt az akcióit, mely merénylet számba megyen a megye autouomiája ellen

Az önkormányzat a maga valóságában és tisztaságában a nép szervezkedése, önfegyelme, politikai iskolája, szabadságának vára. Ha valaki ezt a közigazgatást, mely ezen feladatának megfelelő, megtámadja: merényletet követ el a megye társadalmá ellen. Aki pedig a vármegye autouomiáját erősíti, az a magyar alkotmányos szabadság legbiztosabb alapkövét rakja le.

A közjogiak terén el nem értkeket kívánja kárpótolni a nemzeti kormány az alkotmány sánczainak megerősítésével, a megyék autonom jogainak kiterjesztésével, mint az alkotmánybiztosítékok legerősebb eszközével.

És amidőn ez a köztudatba átment és abban a vármegyék ujászületését, jogainkba való helyezését látja a közönség: akkor, egy választásnak formáságok következtében való megsemmisítése nyomán, azon megdöbbenő hír kel szárnyra, hogy a miniszter a törvényhatóság óriási többsége által megválasztott alispánt — elejtette s ily irányban a kerteskedések, a bukott kormányok jól ismert és gyűlölt eszközével: a hivatalos szelid nyomással meg is indultak — akkor, mondjuk, a konsternáció érthető és jogos

A megye társadalmának vezető férfiai nyomban sorakoztak, mivel, ha a szárnyra kelt hírek igaznak bizonyulnak és megtörténhetne, hogy az új választáson a multkor hivatalosan is támogatott és alkalmas jelölt nem választatnék meg, — a megye becsületén reparálhatatlan rés üttetnék, a törvényhatóság megbízhatósága bizonyulna illuzórisuak.

Ez a jogos felháborodás terelte egy táborba vezető férfainkat és semmiesetre az az meggyanusító gondolat, — melynek egy helyi lap kifejezést adott — hogy saját érdekeiket védik. Nem kielégítetlen törekedők tömörültek klikkbe, akik útó kártyáikat a viszonyokhoz képest játszódják ki. Oh korántsem!

Ezen obscen gondolat távol áll azon férfiak-tól, kik megmozdultak, hiszen belőlük teltek ki a lezajlott küzdelem harczosai. Hanem igenis sorakoztatta a vármegye minden józanul gondolkodó fiát az a meggyanusítás, hogy e megye társadalmá parancsára, az egyéni meggyazódések ellenére — mindenre kapható; ma ide, holnap arra vezethető. Tömörítette igenis az a képtelennek tetsző hír, hogy az autonómia, mindnyájunk féltve őrzött kincse, veszélyben van. Tömörítette az, hogy illetéktelen kezek nyomait vélte feltalálni a megye becsülete ellen intézett

támadásban. Tömörítette az, hogy az intrikát azok szövik e vármegye ellen, kik a zavarosban halászni vélnék. Tömörítette az az önzetlen, becsületes meggyazódés és barátság, melylyel ugy a megye fő-, mint alispánja iránt viseltetnek és egy táborba hozta az, hogy a hálón az első pillanatban átláltak és azt nem akarták és akarják megengedni, hogy a két veszekedő fél közt a harmadik legyen a győztes.

Ez vezetett tíz férfit a főispánhoz, hogy becsületesen, nyiltan, nem bujkálva és nem félve, hanem őszintén kifejtsek elfoglalt álláspontjukat az alispáni választás kérdésében és amely álláspont az, hogy a december 12-ikén tartott tisztújító széken, a főispán kifejezett kívánságával teljes összhangban, Damokos Andor drra leadott szavazatukkal olyan becsületbeli kötelességet vállaltak, mely arra kötelezi őket, hogy a választás ismétlésével szavazatukat ujra Damokos Andor drra adják le és minden olyan ténykedés ellen, mely a közvélemény mesterséges átfarmálására irányul, teljes erővel küzdeni kötelességüknek ismerik.

Tebát nem a főispán ellen foglalnak állást, hanem a béke megóvása mellett és a békét megóvni csak ugy lehet, ha az egyéni reputáczió sérelem nem esik, vagyis a megye megnyilatkozott állásfoglalása tekintetében szabad tér lesz hagyva. Ez, és csak egyedül ez, felel meg a nemzeti kormány becsületes politikájának, ez felel meg a vármegye méltóságának.

Igy jutottak el ahhoz a ponthoz, melynél konstatálva lett az, miszerint Udvarhelymege főispánja az elkövetkező alispáni választás jelöltjei tekintetében nem foglal állást, szabad kezét enged a megnyilvánuló bizalomnak ezidőszerint. Ezzel tehát egyelőre halomra hullott mind az a mesterséges izgatás, mely a megye békéjének felzavarását célozta, mind az a meggyanusítás, mely a törvényhatóság becsületét illette; a meggyazódés nem lesz kaméleon, s így az öntudaira ébredt társadalmi élet teljes erővel ujából jelentkezhetik.

És ez nem is lehet másképpen. Hisz alig egy pár hónapja annak, hogy e vármegye konszolidált viszonyainak eredményeképpen, október 4-ikén, a vármegye színe-java összeült és teljesen egyhangulag — egynek kivételével, — megállapodott abban, hogy a megyei tisztviselőkart megtartja. Ámde a törvényhatósági bizottság ezen igazságában, mely hivatva volt a megye békéjét is biztosítani, egy 3—4 tagu érdekcsoportozat — közismert okokból — nem nyugodott belé, s miképpen a szunak, kitartó, lankadatlan támadásaival sikerült a főispánt arra reábiratni, hogy az alispántól reversálist vegyen, amit ő, tekintettel a megye békéjére és a főispán óhajására, megadott. És itt jól jegyezzük meg, hogy a reversálist adásáról, illetve bevéséről a törvényhatósági bizottság tagjai nem tudtak, s ha az a

párt elé lett volna terjesztve, épp ugy tiltakozott volna az ellen az egész párt, amiuthogy egyhangulag foglalt Damokos alispán mellett állást; annyival is inkább tiltakozott volna és tiltakozik ma az ellen, mivel abban egy pár egyén önző ambicióját és hiuságát látja kielégítve, a törvényhatósági bizottság rovására.

Annak a 3—4 tagu érdekcsoportozatnak kised játékáról, melylyel a vármegye autonómiaját akarták megrövidíteni, — s erre képesek lettek volna Ugron Ákos főispánt is feláldozni, — hullott a lepel. A vármegye közönsége tisztán lát és tisztán lát bizonyára Ugron Ákos is, és nem ül föl a mesterkedők kicsinyke játékainak és a megye érdekében csatlakozik azokhoz az önzetlen barátjaihoz, akik nem márhólnapra, nem önző érdekekből, de nemes harczok tüzeiben állottak mellette és állanak ma is mellette és akiknek ma is eltökélt szándékuk köztiszteltben és szeretetben álló főispánunkat minden jogosulatlan, de bizonyára bekövetkező támadással szemben megvédelmezni. És mert a viszonyokat ismerve, a sikeres védelmet csak ugy vélik nyújthatni, ha Damokos Andor lesz az alispán, ezért sorakoznak leadott szavazatukhoz híven, ma is az ő személye köré és egyedül csak őt kívánják az alispáni székben látni. És itt az egyéni szimpátia is háttérbe szorul, mivel a törvényhatósági bizottság becsületéről, szavának beváltásáról van szó.

Ezt hinnünk annyival is inkább van okunk mivel Ugron Ákos nem a háboru, az üldözés, de a szeretet szövetségét gyújtotta meg, midőn e megyébe jött.

Végül még valamit. Mi az alispánunktól — politikai magatartását illetőleg csak azt követeljük meg, hogy a koalíció tagja legyen, annyival és inkább csak ennyit, mivel a közigazgatásban pártpolitikai szempontokat sem nem helyes, sem nem tanácsos belevinni akkor, amidőn a magyar közélet kialakulóban van s azt eldönteni, hogy az ország fejlődését illetőleg a 48-as, vagy a tiszta, becsületes 67-os politika-e a helyesebb, — nem lehet. De meg szükséges az is, hogy a köztisztviselő a közügyek elbírálásánál pártok fölött álljon. Avagy nem-e az volt mindig a régi kisebbség sérelme, hogy a hatalmat pártszempontból kezelik és nem-e ezzel tette magát gyűlöltté a szabadelvűpárt? Mi a közigazgatástól s annak első tisztviselőjétől csak azt kívánjuk, sőt követeljük, hogy a közigazgatás, melyet csinál: jó, gyors és igazságos legyen, mivel köztisztviselő csak akkor felelhet meg teljesen hivatásának, ha működésének szabadsága intézményes biztosítékokkal van körülvéve s távol van tartva minden olyan mozzanattól, mely a törvényes szabályoktól eltértené, ha az mindjárt politikai is s intézkedéseiben egyedül az igazságosság szempontjai érvényesülnek. Csakis így nyerheti el a közbizalmat, a közbecsülést, mű-

kódése sikereségének egyik előfeltételét s lesz tevékenysége jótékony köz- és magánérdekekre egyaránt.

És még egyet. Hogy az ügy a vármegye becsületét mennyire közelről érdekli, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy az alispán-jelölt keresők úgy vannak a dologgal, mint volt a Fejérváry kormány a főispánjaival: senki sem áll kötélnek, mivel senki sem akarja sem a szerzett jogokat megtámadni, sem magát a biztos bukásnak és a vármegye jogos haragjának kiténni. A vármegye felháborodásának jogossága nyilvánvaló az iránt az ember-vadászat iránt, amely itt folyik és a melynek ize a közállapotokban nyilvánul meg és behatol már a magánéletbe és nyomasztó hatásával megfekszi a lelkeket. Ez bizonyítja legjobban a támadások jogosulatlan voltát. Az emberszeretet, egymás megbecsülése, amit valaha a vallás a földre hozott, mintha kipusztult volna s helyét a vad gyűlölet, az irigység és bosszu foglalta el. Ez az, ami a jobbérzésűeknél olyan visszataszítást szült, hogy annak meggátolására sorakoztak és szent a meggyőződésük: nem sikertelenül.

Bocsok Aladár.

BELFÖLD.

A parlament és a koalíció.

Némi fantáziával megáldott emberek már válságról beszélnek és az események külsőségei, a hoves tanácskozások, a sajtóságos csoportosulások mintha igazat adnának nekik. A politikában azonban sokkal mélyebben kell a dolgok velejében tekinteni. A politikában nem elegendő a felületes megszemlélés. Az alapos vizsgálat pedig azt deríti ki, hogy kissé korán képzik a válságot.

Mi történt tulajdonképpen? Elégedetlen a kormánypart egy része. Elégedetlen egy napirenden, tárgyalás alatt lévő javaslattal szemben.

Nem szokatlan eset, hogy bizonyos tervekkel szemben csak akkor alakul ki végleges vélemény, amikor a fórumon már régóta boncolgatják. Mindennapos, vagy bizonyos, eleintén közönnyel fogadott javaslatok ellen az időfolyamán, a széleskörű igazgatás, az alapos felvilágosítás után ellenszenv, sőt gyűlölet fejlődhet ki és okozhatja bukásukat.

Megtörténhetik a komplikált, szövevényes, nagy tanulmányt igénylő kérdésekben, ezer paragrafusból álló javaslatoknál.

Nem történhetik meg azonban a közvélemény-

nek ez a gyors átváltozása a házszabályrevíziónál. A házszabályrevízió úgy se nem komplikált, se nem szövevényes. Csak a czímét kell kimondani: a ki hallja, már tudja, mit érten alatta, mit várjon tőle, milyen álláspontot foglaljon el vele szemben.

A legnagyobb mértékben meglepő tehát, hogy ez egyszerű, közismert, szimpla, áttekinthető kérdésben, amely napirendre tűzése után azonnal élesen eloszlatta a politikai közvéleményt, a függetlenség párt egyrésze csak most fedezi fel meggyőződését.

Ez nem lehet természetesen, nem lehet ószinte. Helyes uton járnak, akik mögötte egyéni elkedvelenodést, egyéni igaztást keresnek. Ami szintén lehet indokolt. De nem alkalmas arra, hogy a jelen helyzetben válságot idézzen elő.

A koalíció kormány megbízatást azért kapott, hogy alkotmányosan teljesítsen bizonyos, előre megszabott feladatokat. Ezek a feladatok még nincsenek megoldva. A megbízatás még nem járt le. És a míg lo nem járt, addig megállás nélkül, hátratekintés nélkül, egyenesen kell menni a cél felé. Addig nincs válság, nincsenek egyéni érdekek és nincs fondorkodás, amely a parlament előre megszabott átmeneti elrendezkedésén változtathatna.

Nincsen hivatalos alispán-jelölt.

Az alispáni választás megsemmisítése nyomán kelt különböző hírosztelésekkel és jelölt-kombinációkkal szemben a következő hiteles információzt tettük. Az alispánválasztás tekintetében vármegyeszerte kialakult azon egyetlen helyes felfogás, — mely szerint alispánnak újra csak dr. *Danokos Andor* választható meg, kinek választása csak formai okokból lett megsemmisítve — illetékes helyen való bejelentése végett, s. b. 26-ikán, szerdán déliben a törvényhatósági bizottság tagjai közül tizen, névszerint: Gróf *Mikes János*, *Vári Albert*, *Soó Gáspár*, *Ugron Zoltán*, *Fap Zakor József*, *Kovács Dénes*, *Bocsok Aladár*, *Dr. Valénsik Ferencz*, *Embry Árpád*, *Dr. Horváth Károly*, — tisztogtek *Ugron Ákos* főispánul. *Ugron Ákos* és a bizottsági tagok közt a békés kibontakozás mikéntje tekintetében történtek megbeszélések, melyek eredményeképpen *Ugron Ákos* főispán kijelentette, hogy az elkövetkező alispáni választás tekintetében ezidőszoriul állást egyik jelölt érdekében sem foglal.

Politikai jegyzetek.

Székelvudvarhely, febr. 28.

A házszabály-revizióról folyó képviselőházi vitába kedden beleszólt a koalíciós kormány belügyminisztere: *Andrássy Gyula* gróf. Zsuffolt ház hallgatta, feszült érdeklődéssel. *Andrássynak*

megvan az a vonzó adománya, hogy keresetlen egyszerűséggel, a hatásra való minden számítás nélkül tárja föl gondolatait és adja elő mondani valóját. Okfejtésének világosságával, a belátásra és a lelkiismeretre ható fegyverekkel, az egyszerű igazság erejével és azokkal a felsőbb szempontokkal, a melyek gondolatmenetében vezérlő motívum gyanánt kifejezésre jutnak, ér el aztán keresetlenül is igen nagy és igen mély hatást.

A tervbe vett házszabály-módosítással szemben sokszorososan kihasználják azt a körülményt, hogy éppen a revízió kérdésében buktatta meg a negyvennyolczas párt *Tisza Istvánt*. Következétséggel vádolják a negyvennyolczas pártot és az egész koalíciót. Továbbá azt állítják a revízió ellenzői, hogy azért van szükség a szigorított házszabályra, hogy keresztül lehessen vinni a látszómemelést, nemzeti reformok nélkül.

Andrássynak az volt a rendeltetése, hogy válaszoljon e vádakra és megvédelmezze a revíziót. És *Andrássy* az argumentumok súlyával és a nála megszokott nyíltsággal oldotta meg feladatát.

Ő a maga részéről mindig hangoztatta a szigorúbb házszabály szükségét, amelyet *Tiszával* szemben elismert *Kossuth Ferencz* is. *Tisza* idejében nem is maga a házszabály-revizió, hanem a megvalósítás módja ellen folyt a harc, amely azért volt olyan heves, mert nyilvánvaló lett, hogy *Tisza* el akarja gázolni az ellenzékét. A koalíció vezérlő-bizottságának hozzájárulásával ő (*Andrássy*) föl is kínál egy házszabály-reviziót *Tiszának* Következétséggel tehát komolyan szó sem lehet. A többségnek első rendű kötelessége, hogy az ország érdekét szolgálja. Ez pedig tisztán objektív alapon követeli a parlament munkaképességének és ebben a magyar többség akaratának biztosítását.

Nyilatkozott *Andrássy* a választási reform javaslatról is és megvilágította a parlament képét a nagy reform megvalósítása után. A mai pártok mellett be fog jönni a képviselőházba egy erős szociáldemokrata-párt s meg fognak erősödni a nemzetiségek is az új parlamentben. Ezeknek nemzetellenes tendenciájával szemben hathatós fegyvert kell adni a többség kezébe, hogy meg tudja védelmezni az egység-s nemzeti állam gondolatát.

De szükséges a jobb házszabály a parlament munkaképessége és a törvényhozás magyar nemzeti karakterének megóvása szempontjából. Szükséges továbbá, hogy a választás reformját megoldhassuk s azután élni tudjunk az új Házban és dolgozni a nemzet jövőjén!

*

Az emberek osztályozása.

A világ legnagyobb hazugságai közé tartozik az egyenlőség jelszava.

A természetben senki és semmi sem egyenlő, tehát nem lehet az emberek sorsa sem egyenlő.

A legnagyobb igazságtalanság volna, ha minden embernek egyenlő volna a sorsa és helyzete.

Egyedül az az igazság, hogy minden embernek az érdeméhez, a tehetőségéhez és munkájához méltó legyen a sorsa.

Mikor a nép forradalmak az egyenlőség elvét megvalósították, mindig az állati brutalitás és tudatlanság jutott uralomra. A tiszta népuralom nem egyéb, mint a tudatlanság uralkodása. Mert a nép hangzatos frázisnak a vezércikkékben és dikciókban, valamint eszköznek egyesek emelkedésére igen jó; de a nép nagy tömege a valóságban buta és — roszszagu.

Maga a „nép“ sem tartja meg az egyenlőség elvét, amelyért küzd. Mert bár tele torokkal ordítja, hogy „Le az osztályuralommal!“ — azért maga is csak osztályuralmat akar, tudniillik a saját osztályának uralmát. De ha bekövetkeznék valaha ez az uralom, akkor sütné ki, hogy a népben és a munkáosztályban hány külön osztály van, amelyek egymást lenézik és kizsákmányolják. A tanyás gazdának parasztagója, amelylyel lesajnálja a zsellért és a kunaszt, sokkal kellemetlenebb az arisztokrata pöffesz-kedésnél vagy a pénzes parvonu honczegésénél. A munkások között is lehetetlenség az egyenlőség, mert a magasabb műveltséggel és szakképzettséggel bíró munkás az jövedelemben, se rangban nem lehet egyenlő a butább s ügyetlenebb „kollégájával!“

A szocialista „elvtársak“ között is mindig lesz tehát különbség, bárneonyire is hangoztassák az egyenlőséget. Az okos életfilozófia és a becsületos gyakorlati politika tehát ezt a hangzatos forradalmi jelszót is átgyurja oly formára, hogy igazságosan és méltányosan kell nivellálni mindenkinek a sorsát az érdem szerint.

Be kell tehát következni még a jövendő szocialista államban is az emberek új osztályozásának. Meg kell csinálni az emberiség új ranglétráját!

Egyenlő színvonalon sohasem állhatnak az emberek. Ez lehetetlenség és igazságtalanság volna. De igazságos osztályozás lehetséges. S erre kell törekedni nemcsak a szocialistáknak, hanem minden embernek.

A mérték, amely szerint az igazságos osztályozást meg lehet csinálni, az, hogy ki használ többet az emberiségnek?

A mai osztályurulómban nem az érdem, hanem a véletlen születés, az örökös ad jogot és vagyont. Ezt természetesen meg kell dönteni, mert jogtalan. De az is igazságtalan volna, ha helyébe a testi munkások osztályának uralmát állítuák. Amily igazságtalan az, hogy egy családnak a tagja a születése joguánál fogva államfő lehessen s egész sereg család sarjai állásokat s vagyonokat örököljenek értelm és munka nélkül, ép oly igazságtalan volna az állam és az élet javait a mindig többségben lévő tudatlanság és brutális testi erő képviselőinek osztani.

A mai ranglétrát, melyet törvények és szokások teremtettek s amelynek a legtötején áll születésénél fogva az örökli uralkodó, aztán jönnek a mágnások, miniszterek, államtitkárok, tanácsosok, stb. le kell dönteni.

Az új, igazságos ranglétra fokán állnának azok, akik a földet tökéletesen s ezáltal az emberiségnek legtöbbet használnak. Akik az eszükkel folytatják a föld teremtésének munkáját, pótolják a napnak a fényét s melegét, a gondolataikkal s tanulmányaikkal könnyebbé teszik az emberiség életét, a gyakorlati tudósok, a föltalálók, képezik az emberiség I-ső osztályát. Ha ugyan lesz még a jövő ezredékben korona. akkor az nom a született csárok, hanem az Edisonokat fogja megilletni.

A II-ik rangosztályba kellene sorolni azokat, akik, ha nom is viszik előbbre az emberiséget századokra s nem is tökéletesítik a földet, de életük tartama alatt használnak az emberiségnek. Ebbe a második osztályba már ceetleg bejuthat egy-egy uralkodó is, aki a hatalmával használ a népének. Ebben az osztályban helyet foglalnának a természet titkait buvárló, a betegségek gyógyításában új módokat föltaláló tudósok azokkal a gyakorlati államférfiakkal, miniszterekkel, államtitkárokkal vagy olyau írőkkel, akik az emberek javára valami reformot föltalálnak vagy újítást létesítenek.

Azok a miniszterek, magas rangu hivatalnokok vagy írők azonban, akik csak a készen kapott gondolatokat variálják s az életet csak adminisztrálják, de saját lelkiü termelésével nom javítják, a legutolsó rangosztályokba valók a hordárok mellé.

Ha azt e fő kritériumot tartja az eszében, hogy ki mennyire tökéletesíti a földet s mennyire használ az emberiségnek, mindenki kizámathatja, hogy milyen rangosztályt s ennek megfelelően milyen sorsot érdemel. Ez egyedül igazságos mérték után azt is meg lehet itélni, hogy mily borzalmas igazságtalanságok vannak az életben.

Például az emberiséget nevelő, tehát tökéle-

Mikor e sorokat írjuk, javában tart a városok országos kongresszusa a budapesti városháza gyönyörű dísztermében. A kongresszuson résztvesznek az ország összes rendezett tanácsu városainak képviselői és küldöttjei, hogy egyesült erővel szálljanak sikra az adóreformmal szemben, mely a városokat megfosztja a fejlődésnek minden lehetőségétől.

A javaslat nem hogy segítene a mai állapotban, hanem ellenkezéleg ront rajta, amennyiben egy még bizonytalan tartalmú segélyakciót helyez kilátásba, holott a községi háztartási viszonyok rendezése céljából éppen a mielőbbi gyökeres rendezésre volna szükség.

Ez az adóreform nemcsak nem igazságos, de nem számol hazánk gazdasági viszonyaival sem. Hazánk tulnyomó részében földmivelő ország, a lakosság nagyobb fele a földmivelésből él és csak kisebb részben a kereskedelemről és iparból. Iparunk fejlesztésére, kereskedelmünk megerősítésére a legnagyobb szükségünk van: e nélkül sem erőforrásainkat kifejteni nem vagyunk képesek. Ilyen körülmények közt érthetetlen, hogy az adóreform éppen az ipart és kereskedelmet készülni megrendíteni.

Ott, ahol az ipar és kereskedelem rendkívül fejlődésnek és jólétnek örvend, ahol a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság a népesség kisebb töredéke, ott érthető, hogy ily irányban reformálják az adótörvényeket; érthető, hogy a teher nagyobb részét a viszonylag gyengébb mezőgazdaságról áthárítják az erősebb és gazdagabb iparra és ingó tőkére. De nálunk, hol a helyzet ennek megfordítottja, hol az ipar és kereskedelem a legnagyobb küzdelem árán tengődik, ott az ilyen irányú reform a legfontosabb állami és társadalmi érdekeket veszélyezteti.

*

Közel négy száz esztendeje annak, mióta az osztrák betette lábát a magyar földre s azóta a bécsi politika mindig „birodalmosdi“-t játszik. Észlat a négy száz esztendő alatt az öszbirodalom eszméje négy százszor tört szét és ugyanannyiszor csirizelődött össze. Olyan a bécsi politika, mint a keljöljaucsi, a parafa-emberke, aki ahányszor hanyatvágják, annyiszor ugrik talpra.

Talpon van most is. A külügyminiszter birodalmi kancellár, aki nem a két ország, hanem az egybirodalmi jogterület nevében köti a nemzetközi szerződéseket. A hadügyminiszter ma is Reichskriegsminister. Ujságjaik és politikusaik csak Reichshälfte-ket ismernek, róluk és rólunk

tesztitő tanítók és tanárok fizetésben és rangban többet érdemelének, mint azok a méltóságos urak, akik egy-egy hivatalban aktákra írják a neveiket vagy azok, akik a rablógylkosok ügyeivel foglalkoznak.

Az a mérnök, aki egy gépet tökéletesít, vagy az a községi jegyző, aki az energiájával egy falu népét boldogítja, előbbre való, mint egy-egy nagy ur, aki olyan fölöslegesen lóg a vármegyén, mint a vármegyeyi hajdu oldalán a régi tarsoly.

Alacsonyabb rangosztályba valók azok, akik az emberek napi szükségleteit elégítik ki: a ruházatot és élelmet szállító körök, a birtokosok, mészárosok, vendéglősök, kávézók, kereskedők, iparosok, bankárok, stb.

Nem áll sokkal magasabban az a rangosztály sem, mely az emberiség szórakoztatásáról gondoskodik. Ide tartoznak a színészek, színésznők s az írók közül azok, akik csak mulattatnak, de új eszméket nem termelnek. Az új gondolatokat s reform-eszméket produkáló írók egy rangban állanak a népboldogító államférfiakkal.

Hová osztályoznák egy minta-államban az asszonyokat? — kérdezhetik. A felelet rá nehéz. Azokat a néket, akik embert nevelnek, tanítanak és javítanak: az anyákat, valamint azokat, akik embert boldogítanak: a jó feleségeket, kétségkívül a második rangosztályba kellene utalni. De azokat a hölgyeket, akik nem egyebek mint mozgó ruhafogaok, egy minta-államban valóban nem sokra becsülnék. A születési és pénz-arisztokratákat pedig, akik az öröklött pénzbeli munka nélkül élnek s ma a legelő társadalmi rangosztályt képezik, a jövedő államban valószínűleg — kiirtják.

Zs.

beszélvén s a hadsereg egységét a birodalmi egység szempontjából tartják szükségesnek.

Mi célja van ennek az örökös hazudozásnak? A birodalomban — ahogy ők mondják — nincs olyan bemohosodott fejű politikus, aki ne tudná, hogy a „birodalmosdi“ törekvések nem vezetnek realis célokra. Tisztában vannak vele Beck bárótól Pribieskóig, hogy Magyarországot odáig se politikai, se közgazdasági erőszakkal nem tudják vinni, hogy Ausztriának olyan szerves része legyen, mint Görz és Gradiska. Sőt a magyar politika új korszakában azt is tapasztalhatták már, hogy az osztrák részről birodalmi szellemben tett deklarációk azonnal a legszigorubb visszautasításra és leghatározottabb tiltakozásra találnak.

Mi célja hát ennek az esztelen és célzatlán „birodalmosdi“-játéknak?

Az iparos tanoncok neveléséről.

Székelyudvarhely, febr. 27.

Valahányszor az iparos tanoncok többségének úgy az utcán, mint az iskolában való illetlen viselkedését látom: mindannyiszor bizonyos aggodalom töli el lelkemet, hogy vajjon képes lesz-e ez a sok tekintetben nagyon hiányos nevelésű ifjúság valóra váltani azokat a várakozásokat, amelyeket a hazai ipar ohajtott fejlesztése szempontjából az iparospálya embereihez fűzünk.

Ismerem az u. n. kamasszornak minden csínját-bírját. Tudom azt, hogy a könnyű vér, az éretlen fő, a váltakozó érzések: a szilajságnak, pajkoságnak ezer meg ezer formájában nyilatkoznak meg. Ez a fiatalsággal jár. Nem ítélem el. Am a rendtelenségnek, a durvaságnak, a romlott észjárásból és érzületből fakadó komizásnak éppen annál az ifjúságnál vagyok halálos ellenese, mely csakis nemes érzésével, emberbecsülésével, tiszta jellemével biztosíthatja maga részére a megélhetést; másfelől pedig mert csakis azon lelki jó tulajdonokkal válhatik a nemzeti jólétnél s a jólétnél fakadó kulturális haladásnak harcosaiává, hogy úgy mondjam hü, katonájává.

Tudja azt ma már mindenki, hogy az iparospályán való boldoguláshoz, annak korszerű betöltéséhez a nyers erő nem elég. A kéz erejének nemes műveltséggel kell párosulnia. Értelem s az értelmi erő fejlődéséből származó külfelől lelki erények; a tiszta érzésből fakadó nemesebb érzelmek: szolgálatkészség, lelkesedés, munkakedv, továbbá izlés, széperék: mind-mind oly tényezők, amelyeknek egymásra hatása nemcsak az ipari munkásra bír áldással, de messze kiható eredményeket szül a nemzeti életben is.

Innen aztán az iparos tanoncok erkölcsi életében mutatkozó hiányok, csorbáknak kiközösülésére minden tényezőnek haladéktalanul kezlet kell fognia, amelykora az iparos ifjúság nevelése, erkölcsi életének gondozása bizva van. Nagy gonddal, kitartó munkával jár ez. A legjobb szándék, a legnemesobb törekvés sokszor hajótörést szenved. Am a föld gyümölcse sem egy nap eredménye. Így itt is a laokadást nem ismerő erős akarat, a következetes munka, főleg pedig ez ifjúság sorsa iránt melogon érező lelünk meg kell hogy hozza a kívánt sikert.

Az iparos tanoncok nevelői: a mester és családja, a műhely, az iparos tanonciskola, sőt maga a társadalom is.

Lásuk ezeket sorra!

Middő a mester tanoncot vesz föl, családja egy ujtaggal azaporodik. Moat o szegény ifju testi és lelkiéletének gondozása a mester kezébe van látéve. Tőle függ nagyrészen, hogy egész életén át boldog, vagy boldogtalan legyen. Nagy a felelőssége! Milyen boldog az az ifju, aki mesterében anyját, a mester neijében anyját találta fel. A családi-élet melegében a jó bűnűsmódban nagy örök rejlik. Az ifju kedélye világa innen nyeri a táplálékot, hogy üdvös fejlődésnek indulhasson. Ezer eszet tudnék felhozni, hogy az életbe lépő ifju talán az élet árjában elfelejtette a legesztentebb kötelekeket, de lelke mindig halálával telt el a mester és családja iránt, mert hozzá jó volt, mert életének irányt adott.

Az ifju lelkében sem az értelmi erőt, sem a nemesobb érzéseket gorombasággal, durvasággal senki még életre nem keltette. A fagyos éjszaki szél fagyot okoz. Fény, melegség koll az ifju lelkének is, mint a virág nyíláshoz.

Második nevelője az iparos tanoncoknak a műhely. Itt telik le a tanonc idő jelentékeny része.

Az itt látott, az itt hallott dolgok mélyen bevéődnök a tanonc lelkületébe. Ezért mélyen fontos az az érzület az a gondolkodás, mely a műhelyi életet áthatja. Nagytól tanul a kicsiny! A szerzők jó bűnűsmódjá, jó példaadása az illemtudásban, a tiszta gondolkodásban: áldás az ifju életére. Mondom itt fordulók ki a tanonc lelke, kedélyvilága. Ember, a szó legnemesobb értelmében csak ember válik belőle, ha inon az élet nehéz küzdelmeibe tiszta, bocsúletos lelket visz utavalóul. Nemleom érzésekkel, megförtötött gondolkodásával, vándorbotjával a boldogtalanság útjára tér. Hervadásnak, elzűllésnek indul egy ifju élet, melyért legyenek aztan felolősek azok a tényezők, kik a szongo ifju lelkét úgy otték, mint a korai fagy a legszebb virágzálat.

S most jőjön a tanonciskola. Ha kezdve az elomiskolától föl v magasabb iskolákig paedagogia elv az: hogy az oktatásnak egyben nevelőnek is kell lennie: úgy itt — a tanonciskolában kell az oktatásnak nevelői momentumait teljes mértékben kihasználni. Tudom, évtizedek óta tapasztalom, hogy a tanulói pálya hü betöltése mily küzdelmekkel jár. A nemes lelkű, érzékeny szívű tanító: hányszor járja meg a szenvedések Golgotáját. Különösen, mily Krisztusi türelem kell ahhoz, hogy az iparos tanonciskolában eredményt tudjon fölmutatni. Ott, hol nem is olyan régen még rendőrök tartották fel a figyelmet, a rendet. Ott hol — erre is van eset — a tanonc kezét omette tanítójára.

Igaz az, hogy nincsen olyan kavicos rétegi esztűföld, amelyben kellő gondozásával, a talajnak kellő javításával, izzadságos munkával valami hasznos növényt ne lehetne termelni. Viszont nem képezlek oly ifju szivet, melyhez kellő nevelői tapintattal, alkalmas időben hozzá ne lehetne fűzni s zive hurjait rezgésbe hozni. Még a legszilajabb ifjunak is, ha lelkére tudunk beszélni, van könnye. E könny sokat mond. Mélységes bánya az emberi sziv. Mint az aranyat a bányász csak úgy ritkán találja termés állapotban s többnyire az arany tartalmú közetekből a föld mélyéből kell felszínre hozni: úgy az emberi szivből is olykor csak nehéz munka árán hozhatjuk felszínre a jó érzeket, a léleknemesebb tulajdonait. Az az öröm, amelyet a lelkes tanító olyankor érez: elfeledteti pályája szenvedéseit s új erőt merít a hivatások legszebbikének hü betöltéséhez: — a tanító pályához.

Még magának a társadalomnak sem szabad közömbösnek lenni e munkás, kis néppel szemben. Ha tetszik az a szép czipó, az a csinos kabát, egy butoradarab, amelyet az izas hozzánk szállit: nézünk bizalommal a szemébe, lelkesítünk azon a pályán, amelyen boldogulását keresi. Ne tekintsük a társadalom páriájának, akinek még háznak küszöbét is félve kell átlépnie. Lássuk meg benne a jövő iparosát. Egy-két jó szó, elismerés: bizalmat önt e munkás népbe, hogy aztán annál nagyobb szorgalommal, kiartással haladjon elő a pályáján. Mint minden nemzet életében, úgy nálunk is, csakis a munkás kéz rakhatja le a nemzeti állam fonállásának roodithetetlen alapját. Ezt nem szabadna egyetlen jó hazafinak sem felednie!

Spaller József.

HIREK.

Székelyudvarhely, márcz. 1.

A városok kongresszusa.

Aki az állam erősödését, felvirágoztatását hatékonyan előmozdítani kívánja, az szorgos gondnal kell, hogy vigyázzon arra is, hogy az ezen célú szolgáló szervek ápoltaassanak és gondoztassanak. Ezen célú szolgálói jöttek össze e héten a fővárosban a rendezett tanács városok polgármesterei.

A népek szocialis életének átalakulásával, a gazdasági és kulturális igényeknek fokozásával az államcélok elérésére szolgáló munka mindig nagyobb és nagyobb arányokban bírál a városokra. A modern államok fejlődése és virágzása egyenes arányban áll városainak számbeli, gazdasági és kulturális előhaladásával. S valamely állam minél jobban törekszik arra, hogy egyoldalú mezőgazdasági állapottól, mely minden állam gazdasági fejlődésének első és így kezdetleges stádiuma, kiemelkedjék az ipar és kereskedelmi fejlődés magasabb fokára, bár nem hanyagolja el az állam többi közegeinek érdekeit is, a városok fejlődésére különös súlyt helyez. Hazánk ennek az átalakulásnak küszöbén van.

Mig fontos és pillanatig szem elől nem tévesztendő állami feladat mezőgazdaságunk további fej-

lesztése, éppen ennek érdekében is nagy küzdelmet folytatunk iparunk és kereskedelmünk felvirágoztatására. Ebből a célból szükséges tehát, hogy városainknak, mint az ipari és kereskedelmi gócpontoknak fellendítése a hivatott tényezőknek súlyos gondját képezze.

És ebben a tekintetben — sajnos — igen sok mulasztásra rá lehet mutatni.

Egy virágzó városban nemcsak saját lakói találják meg jólétüket, előhaladásukat, gazdasági boldogulásukat, kulturális igényeiknek kielégítését, de az az egész vidék lakosságának hasonló szempontokból egy város javára szolgál.

Míg egyfelől nyers terméneinek könnyebb és jobb áron való értékesítése, vagy azok közvetítésére, a környék a városban piacot talál, addig másfelől a kereseti ágak sokfélesége és különbözősége folytán munka alkalmat nyújt a vidéki lakosoknak még azokban az időszakokban is, midőn a mezőgazdasági munka szünetel. Innen van az, hogy virágzó városok körül a vidék lakói is számban és vagyonban gyarapodnak. De a városok fellendítése mellett szóló különféle nagy szempontok mellett hazánkban különösen és talán első sorban fontos az a kulturális hivatás, mely nemzeti szempontból a városok feladatát képezi.

Városainkban eddig is igen hatékony eredményeket tapasztalhatunk a téren. Elvitáztatlan tény ugyanis, hogy a városokban a kulturális fejlődés s különösen a magyarosodás sokkal hatalmasabb lépésekben halad előre, mint a falvakban.

Igen sok különböző ok járul hozzá és hat oda, hogy vidéki városaink fejlődése nem halad abban az irányban, amint az állami és nemzeti szempontokból feltétlenül óhajtható volna. Ezek egyike az az anyagi teher, amely a városokra hárul.

Állami életünk mai szervezetében igen sok oly teher nehezedik a városokra és így azok lakosaira, melyeket tisztán áthárított állami funkciók fentartásáért és elvégzéséért viselnek. Tanügy, árvaügy, közegészségügy, adóbeszedés, rendfenntartás, stb. végeredményében mind állami feladatot képeznek, s ezeknek költségeit részben vagy egészben a városok viselik.

Ézért aztán igen sok városban a községi pótdadó eléri, sőt sokszor meg is haladja az állami adó összegét. Ha ehhez számítjuk még a különböző címeken szedett mellékjárulékokat s a társadalmi kötelezettségek révén a polgárok vállaira nehezedő egyéb terheket, lehetetlen el nem ismerni annak szükségességét, hogy a városok terhein könnyíteni kell.

Külföldi államok is kerestek és találtak módokat arra, hogy a városok nehéz anyagi helyzetén segítsenek s hazánkban is fogyasztási adók vagy hozzáadéki adók átengedésével, vagy az állami funkciók elvégzése költségeinek megtérítésével kell sietni a városok segítésére.

Ugy a kormány, mint a parlament ismeri a városok nehéz anyagi helyzetét s a közel jövő szorgos feladata lesz az orvoslás legezélravezetőbb módjának létesítése.

Ha amellett a városok is nagy és nemes feladataik érzetében szükkeblütség nélkül komoly munkával törekcsenek, első sorban saját érdekükben a haladás összes feltételeinek megvalósítására, bizonyára nem fog elmaradni a kívánt eredmény, mely hatalmas vidéki emporiumok létesülésében és felvirágzásában fog nyilvánulni. —g.

Igazságügyi kinevezések. A király Dr. Börcsök Andor budapesti törvényszéki albirót a székeljudvarhelyi törvényszékhez bíróvá nevezte ki. Az igazságügyminiszter Gergely Ferencz székeljudvarhelyi járásbírósi, Ungvári János székelkeresztúri járásbírósi, Constantinescu Viktor, Dr. Péter Samu székeljudvarhelyi törvényszéki, Rend Aurél oklándi járásbírósi aljegyzőket márczius 1-én napjával, mint bírósági jegyzőket a X. fizetési osztályba sorozta.

Eljegyzés. Steinhäuser Ferencz pénzügyi titkár eljegyezte öz. Dr. Ferenczy Lászlóné Tibor Lori urasszonyt szimlivészónt, községünk volt bájos és közkedveltségű primadonnáját, Miskolczon.

A megyei központi választmány a vármegyeház tanácsa terében márczius hó 7-én d. e. 10 órakor ülést tart a következő sorrenddel: 1. Az újonnan alakított központi választmány tagjainak eskütétele. 2. A választmány jegyzőjének megválasztása. 3. Az országgyűlési képviselő-választók 1908. évi névjegyzékének, kiigazítása feletti intézkedés.

Az udvarhelyi református egyházmegye márczius hó 10-ikén, d. e. 9 órakor, Székelyudvarhelyen, a ref. kollegium disztermében, Vajda Ferencz eszopos elnökletével rondkívüli közgyűlést tart. Tárgy sorozat: 1. Ima. 2. Elnöki megnyitó. 3. Névsorolvasás és megalakulás. 4. Tárgysorozat megállapítása. 5. Egyházmegyei ügyész választás. 6. Az egyházmegyei bíróságba egy lelkesi és egy világi tag választása. 7. Az egyházmegyei tanácsba egy világi tag választása. 8. Az egyházmegye 1908. évi költségvetése. 9. 1908. évi költségvetések ellátása. 10. 1907. évi számadatok ellátása. 11. Vagyonleltár, rovatos ivék ellátása. 12. Ügyrendtartási és tanácskozási szabályok módosítása. 13. Az egyházmegyei tanács által elintéztet ügyek előterjesztése. 14. Időközben jöhött ügyek, tárgysorozat szerint.

Megbízás. A vallás és közoktatásügyi miniszter Nyárády Mariaka okleveles polg. isk. tanítónőt a folyó iskolai év végéig a helybeli polg. leányiskolához megbízott tanítóúrnok kinevezte.

Szent Antal-estély. A Szent Antal társulat a mult vasárnap sikerült estélyt rendezett, Dr. Václavik Ferenczné elnökle és Avéd Rózsika és Reissenauer Hedvig rendezése mellett. Szabó Antal szép bevezető éneke után Lányi Iolyka sok ügyességgel igen hatásosan szavalt, majd Bartos Terézke énekelte szép tiszta iskolázott hangon. Ezután következett gróf Nikes János szabadelőadása. Meggyőző igazságot, mely tudással átgondolt valóság volt, amit mondott. Szabó Ernő gyönyörű hegedűjátékát zúgó tapsviharral jutalmazta a község. Bálint József szavata a legjobbak egyike volt, melyet ezen évadban hallottunk. A következő estély márczius 8-án lesz. Elnök Soó Gáspárné. Rendezők: Dr. Dorossnyai Pálné és Kovácsy Jenőné. A műsört jövő számunkba közöljük.

A Casinó kabaréja rendezésére kiküldött bizottság az estély szereplőit is felkérte, s az által, valamint a község megnyilvánult nagy érdeklődése által, biztosítva is van az estély sikere. Az estély a Budapest-szálló színháztermében szombaton, márczius 7-én lesz és azon kizárólag a tagok és azok vendégei jelenhetnek meg. Karzat, illetve páholyjegyek egyáltalán nem lesznek kiadva. Az estély egészen házias jellegű barátságos összejövetel lesz.

Tanítók figyelmébe. A következő sorok közlésére kéréttük fel. Az „Udvarhelyi megyei tanítóegylet” központi választmányja a következő két tételre nyit pályázatot hirdet: 1. A tanító küzdelme az alkoholizmus ellen: a) az iskolában, b) a társadalomban. 2. Szemléletesen bemutatva dolgoztassák ki az elemi iskolai rajztanítás anyaga és menete — utalással Udvarhelyvármegye népiszkolai viszonyaira. Pályadíj egyenként 60—60 korona. Csak is az „Udvarhelyi megyei tanítóegylet” tagjai pályázhatnak, kik idegen kézzel írott pályamunkáikat — uevéket tartalmazó jellegű zárt levél kíséretében — alulírott-hoz 1908. évi május 31-éig küldjék be. A pályázat eredménye a folyó évi közgyűlés alkalmával lesz kihirdetve, mely alkalommal a nyertes pályámű is felolvasandó. A pályamunka az egyület tulajdonát fogja képezni a szerzői jog érintetlenül hagyásával. Siménfalván, 1908. évi február 15-én. Szász Ferencz az „Udvarhelyi megyei tanítóegylet” elnöke.

A róm. kath. hitközség kepefizetők kimutatása márc. 2-tól 10-ig, a plebánia hivatalban d. e. 11—1 óráig megtekinthető. Esetleges felebbeszedések az egyházi tanácshoz adandók be.

Trefásestély. A mint az előjelek mutatják a Nőegylet fejdíszes bushagyókaddi mulatsága nagyon jól fog sikerülni, s az idei bájos farsangoak legvidámabb mulatsága lesz. — Az érdeklődés oly nagy, hogy már az összes páholyok elkelték; nagy lesz azok száma is, akik fojdiszbuu jolonnek meg; tudomásunk van vagy tíz olyan stílu fejdíszről, a melyek a legmagasabb várakozásokat is ki fogják olégíteni. A program egy egy felvoulasos szindarab, valamint trefás jelenetek előadásából fog állani. Énekelni fog az udvarhelyi községnek egyik kedves éneke is, a mi bizonyos, hogy kedvesebbé teszi az estét. Ezekhez járulnak a táncközben előadott trefás jelenetek és humoros quartettek, valamint a farsangi trefás csecse-becsék, melyeket a fíradhatlan rendezők direkt e célra hozattak. Hogy azon kellomcsuek ígérkező ostén mindenki jól és mintegy otthonosan érezze magát, kértuok u nők is, hogy csak filléres-télyi toaltonb jelenjenek meg, s no tekintés ez ostét bálnak. Félfredítés kikerülése céljából koutatáljuk, hogy kizárólag csak a karzati jegyek nem jogositanak a terembe való belépésre és a tánczba

való részvételre. Menjünk tehát a trefás-estélyre, s a haldokló farsangon mulassunk egyet a szegények javára.

A tanoncünnepegy mősora: 1. Hymnus. 2. Könyörgés, írta Móra István, szavalta Balázs János III. oszt. 3. A vándor madár, írta Ábrányi Emil, szaválja Keresztély Gyula II. o. 4. Ébresztő, írta Bajza, szaválja Szélyes Géza II. o. 5. Egy gondolat bánt. Petőfi, szaválja Gellert Ferencz I. o. 6. A gép elemekről előad Dóssa tanár. 7. Népdalok. 8. A magyarok istene, Petőfi, szaválja Muszka Ferencz III. o. 9. Rákóczi, szaválja, Kovács Andor I. o. 10. A magyar nép, Petőfi, szaválja Issák István II. o. 11. Ha férfi vagy... szaválja Henter Béla II. o. 12. Induló. — Az ünnepegyre az érdeklődő közönséget ismételten meghívjuk ma, vasárnap d. u. 3 órára a községi iskola IV-ik oszt. tantermébe.

Táncestély Oklándon. Az oklándi ifjuság f. hó 2-ikán, a községház nagytermében Dr. Híndler Fels Ernő országgyűlési képviselő elnökletével jótékonycélu táncmulatságot rendez. Kezdte 8 órakor. Belépti díj személyenként 1 K 20 fillér.

A Szt. Ferenczrendiek vezetése alatt álló r. kath. elemi füiskola caültörtökön este a főgimn. nagytermében igen jól sikerült estélyt rendezett az intézet növendékeivel. A műsor összes számai meglepő jó benyomást tettek a jelenlét nagy közönségre és a vezetőség buzgalmáról, türelméről és a növendékek előhaladásáról tettek bizonyosságot. Az estély, noha belépti díj nem volt, mégis 67 koronát jövedelmezett a szegény tanulók felségélyezésére.

Bátor útmester. Székelykeresztúron m. hó 20-ikán a Rákóczi-utczában pusztító tűz alkalmával Farskas Domokos útmester lélekjelenlétével szép tanujelét adta bátorságának, amennyiben a tűz színhelyén legelőször megjelent és egyedül maga mentette meg a szomszédságot, hogy a láng martaléka nem lett.

A róm. kath. első temetkezési egylet a mult vasárnap tartotta meg ez évi közgyűlést, mintegy 300 tag részvételével. Szokatlanul többen jelentek meg, mint más közgyűlésen, mert hallani akarták, hogy mit tudott produkálni ezen egylet 3 év alatt, no meg arra is kíváncsiak voltak, kik lesznek az új tisztviselők. Az eredménnyel a jelenlétők meg lehetek elégedve, mert az előterjesztett jelentések szerint eddig beiratkozott 689 tag, ezek közül elhalt 81, kik után kifizettek 8100 korona alapségélyt és visszafizették a 40—40 fillér haláleseti járulékokat is, mely szintén szép összeget tett ki t. i. 1164 koronát. Habár ily nagy összeget fizettek ki, mégis az egyletnek ma 5860 koronája van takarékba helyezve. És, mert már 3 év után is ily nagy összeggel rendelkezik az egylet, az alapségély 100 kor.-ról 120 kor.-ra emeltetett fel, érintetlenül hagyva a 2 év előtti közgyűlés azon határozatát, mely szerint a haláleseti 40—40 fillérek is visszafizetettek. A jelenkező tagok könnyebb felvehetése végett pedig a közgyűlés kimondotta, hogy a szabályok betartásával az alclok és pénztáros is vehessen fel tagokat. Miután a közgyűlés mint tové a mult évben is, 30 koronát szavazott meg a szegények számára, a választást ejtette meg és lett elnök: P. György József, alelnök: Barcsay Károly, pénztáros: Sorger Ferencz, számvivő ellenőr Gábor Márton, jegyző: Demeter Akos, rendes igazgatósági tagok az elnökök kívül: Bálint György, Ferenczy István, Fischer Ferencz, Persian János és Szabados Ferencz; póttagok: Biró István, Szabó Ferencz, Vladár Ferencz és Zsini Ferencz; a felügyelő bizottság tagjai: Haáb Márton és Szompertory Gergely. Ezekből látható, hogy az egylet jó kezekben van és minden aggodalom nélkül tagja lehet mindenki, annál is inkább, mert a 2 korona beiratási díj ellenében 120 koronát fizet az egylet és visszafizeti a 40—40 filléret is és hogy ezt az egylet megteheti, bizonyoságra rá a fenti elszámolás. —

A Polgári önközpő-egylet által a mult vasárnap este a Budapest-szálló termeiben rendezett jelmez fillérestély, a hozzá fűzött várakozásnak megfelelőleg, folyt le. Orpheusz a földön című monologot Gergely György adta elő sikerülten. Bárány Vilma kedves éneke után a Gözember című egy felvoulasos boházatot adták elő, melyben Fischer Ferenczné, ifj. Szemerjay Károly és Nagy Gusztáv szerepek, általános elismerést érdemelve ki routivirozott játékkukkal. Műsor után tánc következett, mely a legjobb hangulatban oltartott jóval éjjeli két óra utánig. Az erkölcsi sikerrel párhuzamban áll az anyagi.

Választmányi ülés. A Nőegylet választmánya vasárnap d. u. 3 órákor ülést tart. Tárty: Pénztárnok beadványának tárgyalása, s esetleg új pénztárnok választása.

A Zetelakán alakuló Olvasókör-alapjává a községhez a nagyteremben ma, vasárnap, kosaras táncvizigalmat rendeznek. Kezdete 7 órákor.

A Kereskedők és Kereskedő Ifjak „Otthon” egyesülete f. hó 6 ikán (pénteken) este 8 órákor tartja meg évi rondos közgyűlést, Persián János elnöke mellett. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. A pénztár, ledár és könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottságok jelentése. 4. Alapszabályok 26. szakasza értelmében 15 rondos (8 főnök, 7 alkalmazott); 6 pót (3 főnök, 3 alkalmazott) bizottsági tag megválasztása. 5. Alapszabályok 16. szakasza szerint egy 3 tagú számvizsgáló bizottság megválasztása. 6. Az járlarcos bál jövedelmének hová fordítása iránti intézkedés. 7. Ludityánok.

A református egyházközség képviselőtestülete ma, vasárnap d. e. 11 órákor, a leányiskola helyiségében Dr. Solymossy Lajos főgondnok elnöklétével közgyűlést tart.

Az a bizonyos hid, amely az Iskola-utcában fogja a Vargapatak karcsu derekát átkötni, a melyről lapunkban már annyí szó esett, végre valahára mégis csak elkészül. A munkálatokhoz hozzá is fogtak a így remélhető, hogy az új hidat nem sokára átadják a forgalomnak.

Az énlaki ifjusági egyesület a községhez a nagyteremben 1908. évi márczius hó 1-én ének, szavalt, monolog és szindarab előadásával összekötött jótékonycélu táncvizigalmat rendez, mely alkalommal szinre kerül A kintornás család népszimű.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Felkérlettünk a következő sorok közlésére: Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiiskolai tanszermuzeuma részére Kiss Jakab, székelyderzsi áll. elemi iskolai tanító, az elemi iskolai fiúnevelők kézügyességi tananyagának egy részét képező falfaragászi szakból (szőlő) a következő általa mintául készített kisméretű bási tárgyakat és gazdasági szemléltető eszközöket ajándékozta: egy két fiókos szekrény, X lábú kék asztal s abhoz tartozó két szék, X lábú vörös (székely) asztal és abhoz tartozó egy szék, nagy fiókos almárium, szánkó, talicska, favilla, mosó tekdő, konyhaasztal, székláb és dagasztó tekdő, laskanyujtó, szövőszék, bevetőlapát, vouólólapát, szapuló pad és sulyok, eke és hozzávaló talyiga, korszolyszánka, tiló, méhkas, labdaütő, puska, amerikai baltanyél és tintatartó, összesen 29 darabot. Az ajándékozott tárgyaknak egy részét Székely Dénes ur helybéli könyvkereskedő üzletében ideiglenesen kiállítottam, hogy általa is a nagyközönségnek azives figyelmet a sajátlag székely készítésű gyermekjátékszerelre felhívjam, másrészt pedig, hogy a szinte önként kínálkozó szülőket mint a székely nép egyik hálás gazdasági kereselforrását és a mindennapi szükségét pótló háziipart, az illetékes tényezők jóindulatu érdeklődésébe ajánljam. Fogadják ugy az adakozó ezen ajándékáért, valamint a kiállító, a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. Chalupka Rezső, osztályelnök.

Kivonat a m. hiv. lapból. Graof segevárí vendéglős négy darab két és fél éves ökre a kereszturi vásáron elveszett. Köröztetik. — Atyha községben február 5-én egy bak feketeszőrű kopó felfogott. Különös ismertető jele: nyaka alatt egy kis fehér folt van. — Székelykeresztúr és Csekefalva között a 3 km. közelében találtattott 1 drb 13 mm. fokok, 23 mm. széles és 3 méter hosszú van Igazoltt tulajdonosa a csekefalvi községi bírónál átveheti.

x Fehér jellem — fekete czipő diszéro válik bölgyeknek, uraknak egyaránt. Fehér jellemhez sok minden ékes tulajdonság utján jut az ember, de fényes, fekete czipőhöz csak egy módon, ha „Noxin” czipőkrémet használ. Ez a krém el van terjedve az egész világon s versenyen kívül áll már. Noxin a kulcscsal kapható Uochsinger Testvéreknél Budapesten és minden főmobb üzletben.

x A Magyar Könyvtár legújabb sorozatát Berzeviczy Albert nyitja meg, székelyi Istvánról szóló kitűnő monografiával Nagy szerettelé mélyed el a „legnagyobb magyar” jellemének és politikai szerepének rajzába és a va ottan eszteti sokféle kibátó működésének minden szálát. — Wilde Saloméjának óriási irodalmi és szinpadli sikere ráterelte a közönség érdeklődését a francia regényirodalom egyik legnagyobbjára, Flaubertnek, arra az elbeszélésre, mely — mint kétgátelennél meg van állapítva — az angol ironak nemcsak az eszmet adta drámájához, hanem egyuttal főforrásul is szolgált, így aktuális lett ez a kis rímek munka, melynek címe „Heródes” és melyet a „M. K.” Gábor Andor jeles fordításában szintén fölveit e havi sorozatába. Ugyancsak jeles fordítás — a Komor Gyuláé — az ezután következő füzeté, mely folytatja a Serlok Holmes genialis detektiv-történetének a „M. K.”-ban megindított sorozatát. Conan Doyle-nak ezek az immár világszerte népszerűvé lett elbeszélései a magyar közönséget is annyira megragadták, hogy a Holmesidák ez újabb gyűjteménye is bizonyára igen kapós füzeté lesz a vállalatnak. A „M. K.” egy-egy szám 30 fillérért kapható minden könyvtárban, valamint a kiadócégnél: Lempel R. (Wodianer F. és Fia rézánytatáság, Budapest, Andrási-ut. 21. Teljes jegyzéset bárki ingyen kap.

KÖZGAZDASÁG.

Az Első székely baromfitenyésztő egy- let f. hó 11-én, kedden, d. e. 9 órákor a vármegye-ház kistornében tartja rondos közgyűlést.

TÁVIRATOK.

Budapest, február 29.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

Képviselőházban Justh Gyula elnökölt, Bozóky Árpád indokolta meg törvényjavaslatát a kisbirtok illetékmentesítéséről, kéri annak elfogadását.

Wekerle kijelenti, hogy a kérdést így kiszakítva nem lehet tárgyalni, készülőben van a parcellázási törvényjavaslat, melynek keretében ez a kérdés rendeztetni fog, mire az kimonja hogy a javaslatot nem kívánja tárgyalni, ugyan-csak Bozóky megindokolja a kóbor cigányokról szóló törvényjavaslatát, kéri annak tárgyalását. Andrássy kijelenti, hogy a kormány foglalkozik ezzel a kérdéssel, kéri a Házat, hogy most ne tárgyalja ezt a javaslatot; a Ház ilyen értelemben határozott. Mire áttértek a házszabály revizió folytatolagos tárgyalására.

Kovács Ernő a javaslat mellett szólalt fel, Hoffmann Ottó a javaslat ellen beszélt.

Szünet után Polónyi Géza kezdte meg revizióellenes beszédét.

Küldje: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

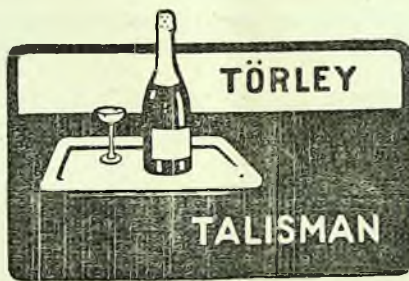
Sz. 22—908. tiki.

Póthirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint az Agrár Takarékpénztár végrehajtónak Füstös Imre és társa székelyudvarhelyi lakosok végrehajtást azenvedők elleni 400 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 11696—907 tiki szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben a székelyudvarhelyi 1477 sz. tjkben foglalt A 316 és 317 hrsz. ingatlaura 1792 kor. kikiáltási árban 1908. márczius hó 16. napjának délelőtti 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján a székelyudvarhelyi Zálog Kölcson intézet végrehajtató érdekeben is 2800 kor. tökékövetelése s jár. kielégítése végett megtartatni fog.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1908. évi jan. hó 4-én.

Graffiusz, kir. trvsz. bíró.

Meghívó.

Az Oláhfalvi és homorodmenti Takarékpénztár r.-t.

Szentegyházfaluban az intézet helyiségében
1908. évi márczius hó 7-én délelőtt 10 órákor

rendkívüli közgyűlést tart.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elhalálozás folytán megürült vezérigazgatói állás betöltése.
2. A netáni fokozatos előléptetés folytán megürülő más állásnak választás utáni betöltése.
3. Vezérigazgatói és elnöki fizetések rendezése.
4. Tisztviselők drágasági pótléka iránti határozat.

A közgyűlésre a részvényesek azon figyelemztetéssel hivatnak meg, hogy szavazati jogaikat csak úgy gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyűlést megelőzőleg még le nem járt szelvényeikkel együtt a pénztárnál letétbe helyezik.

Szentegyházfaluba, 1908. évi február 26-án.

Igazgatóság.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziápor, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szornek bizonyult közszénel, oszánál és meghűléseknel, bedorzólesképpen használtva.

Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt bővírláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K.—80, K.140 és K.2.— és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főmkür: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerárara az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 6. nos.
Mindennapi szétküldés.

Az
Universum-
krém
HANSI védjeggyel

szel a tulajdonsággal bír, hogy az ember hűtöt ünömés és pihentető, kivárat és vörös foltokat már néhány nap alatt megszüntet. Lefekvés előtt az ille5 testre a krémmel bedörzölendő. Illetve kellemes Számilán levél így szól: „Illóis közönség a korszakalkotó találmányért, égés szelím néhány nap alatt teljesen elmúltak.” Kéldjón jobb 10 tobot barátain részére, hatna köbő hajókéni valóban pénztár.” „A mióta tobat legőbb eredményel használtam régi szem ellen, kérek utárréttel még 10 darabot.” Az Universum-krémek tehát egy listában nem csak had hiányozni.

Főmkürár:
Chemisches Laboratorium
WIEN,
VIII., Mariahilferstrasse 38.
Ára 1 korona.

A verseny-szabósághoz!

Van szerencsém a n. é. közönség azives tudomására hozni, hogy

legújabb szabásn férfi-öltönyöket

jutányos áron készitek; ez annál is inkább módomban áll, mivel az uridivat-szabást a budapesti első szabásati intézetben tanultam, miről hiteles okmányom is van. Készpénztetés mellett 36, 50 és 60 koronáért a legfinomabb öltönyöket készítem.

Felkérem ezuton a n. é. közönséget, hogy cégemet azives pártfogásában részesítsék, és én jutányos árral és jó munkával törekedni fogok a bizalmat minden tekintetben kiérdemelni. Kiváló tisztelettel:

MARKÓ ISTVÁN URI DIVAT-SZABÓ ÉS
EGYENRUHA-KÉSZÍTŐ
Kossuth Lajos utca 9. szám alatt.

Eladó ház.

A Szentlőrinc-ú. örök áron eladó.
38. számú ház
Értekezhetni: özv. Bogácsi Imrénénel
szokás szerint ugyanott.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható
HOCKSINGER TESTVÉREK BUDAPEST

Egy két szoba, konyha, nyári konyha és pincéből álló lakás kerttel Báthory-utca 8. szám alatt olcsón kiadó

ÚJ SZABÓ-ÜZLET

Van szerencsém a mélyen tisztelt férfi-közönség szives tudomására hozni, hogy 9 és fél év óta fennálló, jó hírnevűnek örvendő férfi szabó-üzletemet Dicső-szentmártonból a helyi piacra, Flórián Bogdán ur házába helyeztem át és nyitottam meg. Dús raktárt tartok hazai, ugymint zsolnai és brassói, azonkívül valódi angol divatszövetekből. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, öltönyök elkészítését szükség esetén 48 óra alatt. Jó szabás, kitünő munka, pontos kiszolgálás által vélem a mélyen tisztelt közönség bizalmát megnyerni. Vidékre mintákat kiválasztás végett szivesen bérmentve küldök. 2-3 megrendelésért meghívásra személyesen jövök. Magamat becses pártfogásukba ajánlva, maradok teljes tisztelettel:

LOBL MENDEL férfi-szabó
SZÉKELYUDVARHELY.

Aki eddig sikertelen remélt betegségeiből gyógyulni, használjon a felülmulhatatlan, méhek által lerakott

Mézessenciát

Ezen a legjobb hegyi és virágneveléssel felkészített, a legjobb erdőanyagból készült és orvosi autoritások által a legmegelőgebben ajánlott mézessencia legjobb hatású azer köszvény, reuma, migrain, légvezérgényesség, sápkór, minden fajta idegbetegségek, asthma, szívbetegség, étvágytalanság, azekrokedés, felfúvódás, rekedtség, köhögés és torokgyulladás ellen. Előmozdítja az emésztést.
* étvágygerjesztő a testre pedig erőltetően hat. *

Postai elküldés csakis utánvét, vagy az összeg előleges beküldése mellett történik.

Üvegenként 2 koronáért kapható:

GRAFI MÓR
erdély legnagyobb méhészetében
SZÁSZKERESZTÜR
(Nagyküküllőmegye.)

2 üvegnél kevesebbet nem küld.

Szives figyelembe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a meglevő szálloda, étterem és kávéházhoz a **csukrászatot** is bevezettem, minék folytán minden nap friss és jó ízű csukrász süteményekkel szolgálhatok. Bármily alkalomra, lakodalmakra, zsurokra, magán mulatságokra megrendeléseket elfogadok és pontosan a legszébb kivitelben jutányos árban szállítok.
— Felhívom továbbá a nagyérdemű közönség szives figyelmét

SÜKÖSD MIKLÓS, a Budapest-szálloda tulajdonosa.
Jól berendezett kényelmes szobák! — Jó magyar konyha!

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200—400 kvöl területű **háztelkek**

eladók — Részletes felvilágosítást ad Dr. Szöllösi Ödön ügyvéd.

Készítik: **MAGGI GYULA és TÁRSA.**
Iroda: WIEN IV./I. Gyár: BREGENZ.

Szám 114—1908.
főispáni.

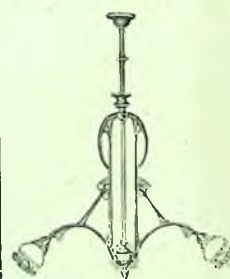
Pályázati hirdetmény.

A m kir. közigazgatási bíróság folyó évi február 12-én 603—908. sz. a. kelt. ítéletével, a kormányzatomra bizott Udvarhelyvármegyében múlt évi december 12-én megtartott tisztújítás alkalmával megejtett alispáni választást megsemmisítvén, a vármegyei alispáni állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat a kik ezen VI. fizetési osztályba sorozott 6400 kor. fizetéssel, természetbeni lakással és 1200 kor. évi utiátalánnyal ellátott alispáni állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t.-cz.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket hozzám czimezve, a vármegye alispánját helyettesítő Dr. Paál Árpád helyettes főjegyzőhöz **folyó évi márczius 28-ig** bezárólag a vármegyei ügyviteli szabályzat 3. és 4. §§ aiban előirtaknak megfelelően nyújtsák be.

Székelyudvarhely, 1908. évi február hó 26-án.

Ugron Ákos s. k.,
főispán.

Villamos világítási szerelvények raktára

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a helybeli piacon, üzletünkben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő Villamos Világításhoz szükséges szerelvényekből állandó raktárt állítunk fel, mely czélből az előnyösen ismert Ditmár R. budapesti céggel lépünk összeköttetésbe. Említett cég, mely elsőrangú e térer

Villamos világításhoz szükségeltető égőttestek, luszterek stb.

legjobb és legszebb kivitelben, gyári árak mellett bocsátott rendelkezésünkre és 2—3 hét múlva egy oly dusan felszerelt raktárt leszünk képesek a nagyérdemű közönségnek bemutatni, mely a legkényesebb igényeknek is megfelelni képes leend. Állandó raktárt fogunk tartani mindenféle kellekekéből, hogy egyáltalán üzemzavarok teljesen elkerülhetők lesznek. A n. é. közönséget saját érdekében tisztelettel kérjük raktárunk felállítását bevárni, mivel ezáltal tetemes pénzmegtakarítást és tetszés szerinti választása által csinos és megbízható berendezést fog jutányosan kapni.
Miközön új vállalatunkat szives pártfogásába ajánljuk, vagyunk kiváló tisztelettel

RÖSLER és GÁBOR.